

Завтверджено
директор НВК № 12
В.Лагодюк

Погоджено
завідувач ДНЗ № 35
Т.Грицак

**ПРОГРАМА
НАСТУПНОСТІ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДНЗ ясел-садка компенсуючого типу № 35
для дітей з вадами зору
ТА
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НВК №12
м. Рівне**

*Нехай, ставши учнем, дитина продовжує робити сьогодні те,
що робила вчора.
Нехай нове з'являється в її житті поступово
і не збентежує лавиною переживань.
В.О. Сухомлинський*

АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОБЛЕМИ

Проблема наступності між початковою ланкою школи та дошкільним закладом для дітей з вадами зору є актуальним педагогічним питанням. Здійснивши аналіз стану розв'язання проблеми зробили висновки: взаємодія між дошкільними педагогами і вчителями молодшої школи спостерігається в цілях корекції, розвитку та навчання дітей з вадами зору. Враховуючи сучасні досягнення використання інноваційних технологій у навчанні, зробили висновки: на сьогодні незалежно від полісенсорних порушень дітей з вадами зору усі потрібні знання, уміння та навички діти отримують в повній мірі. Тому педагогів початкової школи НВК №12 та дошкільного закладу № 35 для дітей з вадами зору хвилюють не стільки проблеми цілей і змісту корекції, розвитку і навчання (*чого вчити і навіщо вчити?*), скільки методів і засобів (*як вчити?*).

- ✦ Опираючись на компоненти наступності (**емоційний**: урахування специфіки емоційної сфери особистості дитини з вадами зору, забезпечення емоційної комфортності, пріоритету позитивних емоцій, побудова процесу корекції, розвитку і навчання на оптимістичній гіпотезі; **комунікативний**: урахування особливостей спілкування дітей з вадами зору старшого дошкільного й молодшого шкільного віку, забезпеченню безпосереднього й контактного спілкування із здоровими дітьми) створили програму:

МЕТА ПРОГРАМИ:

Забезпечення цільової і змістової єдності у корекційно-розвитковій, освітньо-виховній діяльності дошкільного підрозділу і початкової ланки.

ЗАВДАННЯ ПРОГРАМИ:

- **педагогам дошкільного закладу** : створювати умови для активної співтворчості з дітьми, що мають вади зору , спрямованої на всебічний розвиток дошкільнят з полісенсорними порушеннями ;
- **практичному психологу** : здійснювати психолого-педагогічну діагностику розвитку дошкільнят з вадами зору;
- **вчителям початкової школи:** забезпечувати умови безболісної адаптації першокласників з полісенсорними порушеннями в умовах інклюзивної освіти.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ:

- забезпечення наступності дошкільної й початкової освіти;
- готовність дітей з вадами зору до навчання у школі в умовах інклюзивної освіти та їх соціальна адаптація.

СКЛАДОВІ НАСТУПНОСТІ**МІЖ ДОШКІЛЬНОЮ ТА ПОЧАТКОВОЮ ЛАНКОЮ:**

- методична робота;
- спільна робота педагогів садка та практичного психолога школи;
- робота з батьками майбутніх першокласників, що мають вади зору;
- робота з майбутніми першокласниками з полісенсорними порушеннями ;
- адаптація до початкової школи;
- психолого-педагогічні рекомендації щодо розв'язання проблеми шкільної дезадаптації.

ЗАВДАННЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ:

ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Корекція особистості 2. Розвиток особистості 3. Виховання особистості 4. Навчання особистості 5. Освіта особистості 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здоров'язберігаюча компетентність 2. Загальнокультурна компетентність 3. Пізнавальна компетентність 4. Соціальна компетентність

**АЛГОРИТМ
РОБОТИ ШКОЛИ
З ПИТАННЯ НАСТУПНОСТІ
МІЖ ДОШКІЛЬНОЮ ТА ПОЧАТКОВОЮ ЛАНКАМИ**

1. Знайомство вчителів із майбутніми учнями, що мають порушення зору.
Попереднє відвідування дітей у дошкільному закладі.
2. Проведення спільних нарад, засідань педагогічних рад.
3. Спільні методичні об'єднання, педагогічні ради вчителів початкової школи та педагогів дошкільного закладу для дітей з вадами зору .
4. Проведення загальних батьківських зборів.
5. Консультування батьків щодо готовності дітей з вадами зору до навчання в школі в умовах інклюзивної освіти .
6. Взаємовідвідування організованої, під групової, індивідуальної корекційно-розвиктової , навчальної діяльності та уроків педагогами садка та учителями початкової школи .
7. Експерсія до школи і вихованцями садка .
8. Спільні виховні заходи.
9. Підготовка рекомендацій для батьків вихованців .
10. Діагностування майбутніх першокласників.
11. Підсумкові збори батьків майбутніх першокласників.

**МОДЕЛЬ
ВИПУСКНИКА ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ**

1. Сформовані базові якості особистості враховуючи полісенсорні порушення.
2. Фізичне, психічне, морально-духовне здоров'я дитини з вадами зору.
3. Компетентність у сферах життєдіяльності.
4. Збалансованість прагнення до самореалізації, саморозвитку і самозбереження.
5. Сформованість цілісного бачення світу.
6. Володіння елементарними формами саморегуляції поведінки і діяльності.
7. Розвиненість чуттєвої сфери.
8. Елементарні форми логічного мислення.
9. Оптимістичне ставлення до життя.
10. Віра у власні можливості.
11. Володіння раціональними способами самоорганізації.
12. Розвиток уяви як передумови креативності.
13. Здатність здійснювати найпростіші форми контролю власної діяльності.
14. Загально-навчальні вміння і навички:
 - ✦ організаційні;
 - ✦ загальнопізнавальні;
 - ✦ загальномовленнєві;
 - ✦ контрольньо-оцінні.

**МОДЕЛЬ
ВИПУСКНИКА З ВАДАМИ ЗОРУ ПЕРШОГО КЛАСУ,
ЩО МАЄ ПОЛІСЕНСОРНІ ПОРУШЕННЯ**

1. Уміє будувати відносини з дорослими, однолітками, доброзичливий.
2. Має уявлення про здоровий спосіб життя, елементарні культурні-гігієнічні навички, гарну працездатність, розвинені рухові й моторні навички.
3. Володіє доступними видами суспільно-корисної праці.
4. Знає елементарні правила безпечного поведіння при взаємодії з іншими людьми, правила поведінки на вулиці, в побуті.
5. Вихований, знає правила поведінки в громадських місцях.
6. Виявляє емоційно-позитивне ставлення до живої природи, має первісні знання про цілісність світу, про місце в ньому людини.
7. Уміє зосередити свою увагу на запропонованому матеріалі й діяти відповідно до вказівок педагога.
8. Володіє наочно-образною пам'яттю.
9. Має розвинену дрібну моторику й сенсомоторну координацію.
10. Має сформовані корекційні, навчально-пізнавальні інтереси, допитливість, має загальнонавчальні уміння і навички:
11. Слабозора дитина: уміє правильно і свідомо читати цілими словами
Незряча – орієнтується за шрифтом Брайля;
12. Слабозора дитина: списувати текст, записувати під диктовку
Незряча – записувати під диктовку;
13. Правильно вимовляє звуки;
14. Має розвинені фонематичний слух і мовлення, підтримує бесіду, оперує математичними діями в межах 20, розв'язує прості завдання, має поняття про геометричні фігури;
15. Слабозора дитина: розуміє різні схематичні зображення
Незряча- з допомогою тактильних умінь;
16. Слабозора: самостійно експериментує з кольором, формою
Незряча – тільки з формою, свідомо реагує на музику різного характеру.

УГОДА
про співпрацю навчальних закладів
м. Рівного
дошкільного навчального закладу ясел-садка компенсуючого типу №35
для дітей з вадами зору
та навчально-виховним комплексом №12

Навчально-виховний комплекс №12 в особі директора Лагодюк Вікторії Юріївни, з одного боку, і дошкільний навчальний заклад для дітей з вадами зору №35 в особі завідувача Грицак Тамари Юріївни, з іншого боку (далі сторони), уклали цю угоду про таке:

1. Предмет угоди

1.1. Сторони зобов'язуються співпрацювати з метою забезпечення наступності і перспективності освітнього, корекційно-розвиткового процесу, соціокультурної адаптації дітей з вадами зору старшого дошкільного віку до умов навчання у початковій школі. Збереження та зміцнення фізичного, психічного, соціального і духовного здоров'я, гармонійного розвитку дітей з порушенням зору.

2.1. Предметом співпраці є забезпечення наступності і перспективності роботи між корекційно-дошкільною та початковою ланками освіти.

2.2. Спільне розроблення та реалізація моделей співпраці навчальних закладів забезпечує наступність у :

- програмах, педагогічних, корекційно-освітніх технологіях;
- формах, методах і прийомах роботи педагогічних працівників з дітьми, що мають порушення зору ;
- педагогічній співпраці з батьками вихованців.

2. Обов'язки сторін

Сторони визначають, що співпраця педагогічних колективів можлива за умови взаєморозуміння, взаємоповаги та рівноправного партнерства.

2.1. Дошкільний навчальний заклад ясел-садка компенсуючого типу №35 для дітей з вадами зору зобов'язується:

2.1.1. Забезпечити якісну підготовку дітей з вадами зору старшого дошкільного віку до шкільного навчання в умовах інклюзивної освіти відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти в Україні та відповідних програм.

2.1.2. Забезпечити психологічну готовність дітей з важкими порушеннями зору до інклюзивного навчання у початковій школі .

2.1.3. Створити сприятливі умови для корекції, розвитку, виховання та навчання дітей з вадами зору, організувати діяльність таких дітей з урахуванням психофізіологічних, вікових та індивідуальних особливостей.

2.1.4. Брати участь у спільних заходах з метою підвищення рівня професійної майстерності педагогічних працівників.

2.1.5. Систематично проводити відкриті заходи для учителів початкових класів.

2.1.6. Консультувати батьків вихованців з питань соціальної адаптації дітей з вадами зору до умов навчання в школі.

2.2. Навчально-виховний комплекс №12 зобов'язується:

2.2.1. Запрошувати випускників дошкільного навчального закладу ясел-садка компенсуючого типу №35 для дітей з вадами зору , які мають необхідні знання, уміння, навички, для подальшого навчання у школі в умовах інклюзивної освіти.

2.2.2. Проводити спільно з педагогічними працівниками ДНЗ ясел-садка компенсуючого типу №35 для дітей з вадами зоу консультаційно-методичну роботу, спрямовану на забезпечення успішної адаптації дітей з порушенням зору до умов навчання у НВК №12.

2.2.3. Проводити відкриті заходи для вихователів ДНЗ ясел-садка компенсую чого типу №35 для дітей з вадами зору .

2.3. Сторони зобов'язуються:

2.3.1. Щорічно складати та виконувати план спільних заходів навчально-виховного комплексу №12 та ДНЗ ясел-садка компенсуючого типу №35 для дітей з вадами зору .

2.3.2. Сприяти тісній взаємодії педагогічних колективів.

3. Строк дії угоди

3.1. Угода набирає чинності з моменту її підписання Сторонами і діє протягом 2015/2016 навчального року. Кожна зі Сторін має право розірвати цю угоду, письмово повідомивши про це іншу Сторону за два місяці.

3.2. У разі відсутності заяви однієї зі Сторін про припинення або зміну умов цієї угоди протягом двох місяців після закінчення строку її дії, вона вважається пролонгованою на той самий строк і на тих самих умовах, які були передбачені цією угодою.

Цю угоду укладено у двох примірниках.

4.Юридичні адреси Сторін:

вул. Гагаріна, 73
м. Рівне
Контактні телефони:
(0362)24-10-05

Завідувач ДНЗ
.....Т.Грицак
М.П.

вул. Грушевського, 81
м. Рівне
Контактні телефони:
(0362) 28-55-92

Директор НВК №12
..... В.Лагодюк
М.П

ПЛАН РОБОТИ

початкової ланки НВК №12

і

ДНЗ ясел-садка компенсуючого типу № 35

для дітей з вадами зору

на 2015-2016н.рік

МЕТА:

Досягти цілісності, послідовності та перспективності педагогічного процесу, забезпечуючи наступність на основі єдиної організаційної, методичної психодіагностичної і корекційно-розвикової роботи.

Зміст роботи	Термін виконання	Відповідальний	Відмітка про виконання
Організаційна робота			
1.Організація предметно-розвиткового середовища і життєвого простору з урахуванням психофізіологічних, вікових та індивідуальних інтересів дітей з вадами зору (з метою забезпечення різноманітної діяльності дітей з вадами зору ДНЗ і початкової школи).	Вересень	Педагоги дошкільного закладу Вчителі початкової ланки	
2. Впровадження інноваційних форм організації діяльності дітей з вадами зору.	Постійно	Педагоги дошкільного закладу . Вчителі початкової ланки .	
3. Проведення екскурсій, спільних заходів для дошкільнят з вадами зору і учнів початкової школи (запрошення дошкільнят до шкільної бібліотеки, спортивної та актовій зали; на свято Першого та Останнього дзвоника тощо).	Постійно	Заступник директора з навчально- виховної роботи Вихователь –методист ДНЗ	
4. Забезпечення єдиного підходу під час формування у дітей з вадами зору основних життєвих компетентностей.	Постійно	Педагогидошкільного закладу Вчителі початкової ланки	

5. Систематичний контроль за проведенням медичного огляду дітей з вадами зору, аналіз даних про стан здоров'я та рівень фізичного розвитку зорозводепривованих дошкільнят старшої групи та учнів 1-х класів.	Вересень	Директор НВК № 12 Завідувач ДНЗ № 35 для дітей з вадами зору	
6. Адміністративний контроль за адаптацією першокласників.	I семестр	Директор НВК № 12 Завідувач ДНЗ № 35 для дітей з вадами зору	
Методична робота			
1.Робота вчителів початкових класів і педагогів у спільних методичних об'єднаннях, педагогічних радах.	Постійно	Заступник директора з навчально-виховної роботи. Вихователь-методист ДНЗ	
2. Проведення спільного теоретико-практичного семінару з питань наступності та адаптації дітей з вадами зору до навчання у школі. Обговорення інноваційних технологій, результатів моніторингу тощо.	Квітень	Заступник директора з навчально-виховної роботи Вихователь-методист ДНЗ	
3. Вивчення та аналіз: - програми розвитку дітей з вадами зору у дошкільний період та початковій ланці; - вимог, визначених у нормативно-правових документах.	Листопад	Педагогидошкільного закладу Вчителі початкової школи	
4. Взаємовідвідування: організованої, під групової, індивідуальної корекційно-розвиткової, навчальної діяльності у ДНЗ - учителями початкової школи; відвідування уроків у 1-4 класах за проектом «Інтелект України» та звичайних класах - педагогами садка. Взаємне спостереження за	Лютий - березень	Заступник директора з навчально-виховної роботи. Вихователь-методист ДНЗ	

дітьми з вадами зору в повсякденному житті .			
5. Вивчення індивідуальних та психофізіологічних особливостей кожної дитини, рівня її розвитку, починаючи зі старшої групи ДНЗ .	Постійно	Педагоги дошкільного закладу Вчителі початкової ланки	
Психодіагностична та корекційно-розвиткова робота			
1. Проведення психодіагностичної роботи з дітьми 5-6-річного віку з вадами зору , спрямованої на виявлення рівня та особливостей корекції і розвитку , готовності до навчання таких дітей.	Квітень-травень	Практичний психолог	
2. Визначення для кожної дитини з вадами зору індивідуальної програми розвитку і корекції. Проведення корекційно-розвивальних занять з дітьми 5-6-річного віку з вадами зору .	Травень	Практичний психолог	
3. Проведення обстеження дошкільнят з вадами зору вчителем- логопедом. Консультації, індивідуальна і підгрупова логокорекційна діяльність .	Щоквартально	Вчитель- логопед	
4. Організація медико-психолого-педагогічного контролю за динамікою розвитку учнів 1-х класів з метою вирішення проблеми адаптації. Здійснення моніторингу.	Вересень-жовтень	Практичний психолог	
6. Організація спеціальної індивідуальної і підгрупової корекційно-розвиткової діяльності з дітьми, які не відвідують дошкільний заклад.	За графіком	Педагоги дошкільного закладу Практичний психолог	

Робота з батьками

1. Участь педагогів школи на батьківських зборах садка .	За графіком	Вихователь-методист ДНЗ	
2. Організація психолого-педагогічних консультацій для батьків вихованців старших груп ДНЗ .	Постійно	Вихователь-методист , педагоги старших груп ДНЗ Вчителі початкової ланки Практичний психолог	
3. Обладнання куточків для батьків вихованців ДНЗ (<i>матеріали з тем: « Адаптація дитини з вадами зору в соціумі», «Підготовка дітей з порушенням зору до школи», «Що повинен знати і уміти першокласник з вадами зору » тощо).</i>	Лютий	Педагоги дошкільного закладу	
4. Організація занять для батьків майбутніх першокласників.	Квітень	Педагоги старших груп ДНЗ Вчителі початкової ланки Практичний психолог	
5. Організація педагогічного всеобучу для батьків через публікації на сайті школи під рубрикою «Готуємося до школи».	Квітень	Заступник директора з навчально-виховної роботи	

Заходи щодо комплектації першого класу і вивчення адаптації дітей з вадами зору

Серпень

1. Уточнення списків учнів 1-х класів.
2. Організаційні збори учнів 1-х класів та їхніх батьків.
3. Аналітична нарада «Організація спільної роботи на основі скоординованих програм з підвищення рівня адаптації шестирічок».

Вересень

1. Наказ про зарахування дітей до 1 класу
2. Обстеження першокласників логопедом.
3. Вивчення наступності навчання і соціально-педагогічної адаптації першокласників (*первинне*).
4. Діагностика рівня готовності учнів 1 класу до навчання (*вхідний контроль*).
5. Взаємовідвідування ОНД, ПКРД, ІКРД у ДНЗ і уроків у 1 класі.

Жовтень

1. Проведення зборів батьків майбутніх першокласників «Наша школа: традиції, досягнення, перспективи».
2. Підготовка первинних списків майбутніх першокласників.
3. Індивідуальна корекційна робота з учнями 1 класу.

Листопад

1. Проведення Дня відкритих дверей у школі для майбутніх першокласників та їхніх батьків. Свято «Пригоди в країні Знань».
2. Екскурсія вихованців ДНЗ до шкільного музею.

Грудень-січень

- 1 Заняття у ШМП (*школі майбутніх першокласників*)

Лютий

- 1 Психолого-педагогічний консилиум за результатами відвіданих занять і діагностики першокласників.
- 2 Проведення відкритих занять у ШМП для батьків.
- 3 Уточнення списків майбутніх першокласників за даними ДНЗ .

Березень

1. Взаємовідвідування ОНД, ПКРД, ІКРД у старшій групі та та уроків у 1 класі.
2. Анкетування батьків майбутніх першокласників
(*побажання щодо корекції, розвитку, навчання і виховання у школі*).
2. Робота з індивідуальними картами особистісного розвитку дітей
(*проводиться протягом року*).

Квітень

1. Проведення моніторингу успішності навчання першокласників.
2. Психолого-педагогічна діагностика першокласників, вивчення результативності роботи з підвищення рівня адаптації (*повторна*).
3. Педагогічна нарада «Результативність спільної роботи учителів і педагогів ДНЗ у вирішенні питань адаптації і наступності у корекції, розвитку і навчанні».

Травень

1. Діагностика соціально-психологічної готовності майбутніх першокласників до навчання.
2. Співбесіда учителів, лікаря, психолога, логопеда з батьками майбутніх першокласників щодо готовності їхніх дітей до навчання у школі.
3. Узагальнення аналітико-діагностичних матеріалів.
Нарада при директорові.
4. Комплектація 1 класу з урахуванням діагностики.

**СОСТЕРЕЖЕННЯ
ЗА ОСОБЛИВОСТЯМИ РОЗВИТКУ
МАЙБУТНЬОГО ПЕРШОКЛАСНИКА З ВАДАМИ ЗОРУ**

Дата заповнення :.....

Прізвище, ім'я дитини:.....

Число, місяць, рік народження : Вік (повних років):..... років

Вихователі групи , в якій виховується дитина з вадами зору :

.....

.....

Об'єкт оцінки (віділити маркером потрібне):

Ставлення батьків

Дитина неохайна. Батьки не приділяють уваги одягу

Батьки мало спілкуються з вихователями, не приділяють достатньої уваги дитині

Батьки не цікавляться життям групи і потребами дитячого садка.

Поведінка в групі

Повільне сприйняття. Не відразу сприймає вимоги педагога ДНЗ

Не виконує правил розкладу життя групи

Невпевнений, боязкий

Розкутий. Потребує багаторазового повтору.

Гра і спілкування з дітьми з вадами зору

Віддає перевагу грі наодинці

Конфліктує з дітьми, часто б'ється, кричить

Не вміє підтримувати ігри

Не грає, а весь час чекає батьків.

Соціально-побутові навички та орієнтири

Недостатній обсяг знань про навколишній світі

Плутається в поняттях дня тижня, пори року, часу доби та ін.

Не достатньо володіє соціально-побутовими навичками (*їда, переодягання*)

Не розуміє, не відстежує причинно-наслідкових стосунків між явищами (*що із чого впливає*).

Темпові характеристики діяльності

Повільний, але посидючий

Темп роботи не рівномірний

Робить повільно і неуважно

Темп роботи швидкий, але працює хаотично і «безглуздо».

Ставлення до організованої діяльності , успішність

Не здатний контролювати свою діяльність. Потребує постійного контролю

З труднощами опановує необхідний обсяг знань

Непосидючий, не доводить справу до кінця

Заважає педагогу і дітям під час занять.

Мовленнєвий розвиток

Мовлення малозрозуміле. Має труднощі у вимові звуків

Словниковий запас бідний

Має порушення граматичного складу мовлення

Мало розмовляє, наявні труднощі в переказуванні, говорить одноманітно.

Фізичний розвиток

Недостатньо розвинутий фізично

Швидко втомлюється, знесилюється.

При втомленості стає повільним або розкутим

Часто через хвороби не відвідує ДНЗ

Погано їсть. Неспокійний денний сон.

Моторний розвиток

Погано розвинута дрібна моторика рук

Порушена загальна координація. Незграбний

Повільний у русі

При письмі надає перевагу лівій руці.

При письмі надає перевагу правій руці.